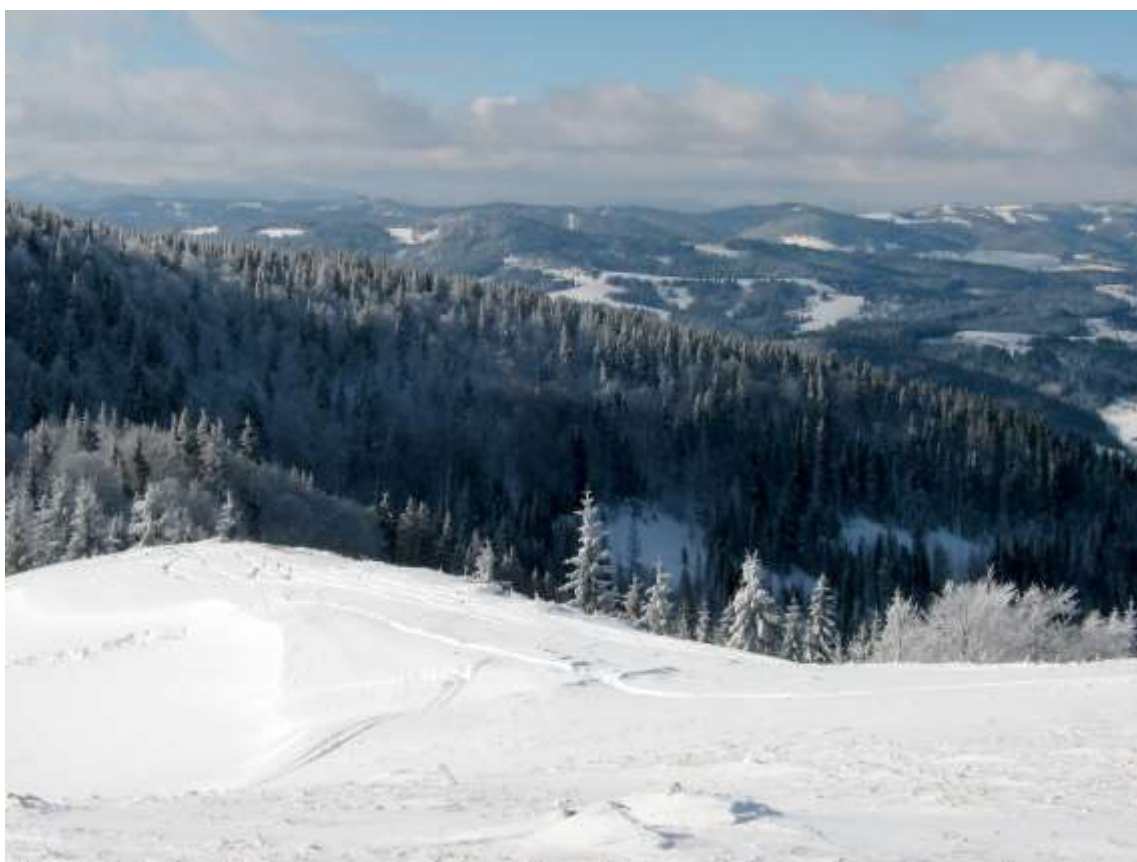

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого - 1 березня 2023 р., м. Харків)**

**Харків
2023**

Розділ 3. Реалізація екологічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні.

<i>І. В. Гукалова</i> ПЛАНУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ ПРОЦЕСИ.....	224
<i>І. М. Постернак, С. О. Постернак, О. С. Постернак</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ.....	231
<i>І. К. Нестерчук, В. В. Саволюк</i> ГЕОЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА РОЗРОБЛЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.....	241
<i>Ж. І. Бучко, А-Р. В. Чубата</i> РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН».....	245
<i>О. М. Левада, Я. Ю. Непша</i> СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	250
<i>Л. М. Горбач, В. В. Горбач, Н. М. Мельчук</i> ГЛОБАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ.....	257
<i>Т. С. Коптєва</i> БЕЗПЕРЕРВНА ДІЯ ГІРНИЧОДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЛАНДШАФТНУ ОРГАНІЗАЦІЮ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО - ТЕХНІЧОЇ СИСТЕМИ.....	264
<i>О. В. Скорогод</i> СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ ВИДОБУТКУ КОРИСНИХ КОПАЛИН В ШАХТАХ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПОРІВНЯННЯ З КРАЇНАМИ СВІТУ.....	271
<i>С. Г. Мельниченко</i> ХАРАКТЕРИСТИКА РИБНОГО РІЗНОМАНІТТЯ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ ДНІПРОВСЬКОГО ЕКОЛОГІЧНОГО КОРИДРУ В МЕЖАХ УКРАЇНИ.....	275
<i>І.К. Нестерчук, П. І. Кривець</i> ГЕОГРАФІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО (ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ) В МЕЖАХ КОРОСТЕНСЬКОГО РАЙОНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	284
<i>С.В. Добровольська</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОЇ РОЗРОБКИ АНАДОЛЬСЬКОГО РІДКОЗЕМЕМЕЛЬНОГО РОДОВИЩА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВПЛИВУ ВИДОБУТКУ КОРИСНИХ КОПАЛИН НА ДОВКІЛЛЯ.....	287

УДК: 911.3

*Олена Володимирівна Скорогод,
здобувачка 4 курсу бакалаврського рівня,
спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С.Сковороди, м. Харків*

СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ ВИДОБУТКУ КОРИСНИХ КОПАЛИН В ШАХТАХ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПОРІВНЯННЯ З КРАЇНАМИ СВІТУ

*Науковий керівник: Тетяна Сергіївна Коптєва,
доктор філософії зі спеціальності 103 Науки про Землю,
викладач кафедри суспільно – економічних дисциплін і географії,
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С.Сковороди, м. Харків.*

Гірничодобувна промисловість є одним із значних джерел прибутку в світі, оскільки її зростання часто регулює потенціал отримання ресурсів та економічне зростання країн. Виходячи з різних характеристик видобутку корисних копалин, цю галузь можна класифікувати як геофізичну промисловість або хімічну промисловість. Однак, не зважаючи на те, що гірничодобувна промисловість є менш різноманітною та малою промисловістю, розуміння ініціатив щодо поводження з відходами або пошукових ініціатив з метою мінімізації відходів, що утворюються внаслідок видобутку корисних копалин, є необхідним для вирішення будь-яких техногенних катастроф або захисту навколишнього середовища.

Гірничодобувна промисловість вказує на групу процесів, пов'язаних із видобутком, управлінням і обробкою твердих корисних копалин природного походження з земної поверхні. Як продукт видобутку корисних копалин можна отримати різноманітні економічно цінні продукти — вугілля, алмаз, металеві руди, нафту тощо. Гірничодобувна промисловість також включає процеси, пов'язані з переробкою корисних копалин, видобутком відкритих копалин,

ринком гірничого обладнання тощо. Стійкість гірничодобувної промисловості значною мірою пов'язана з її відповідним промисловим впливом на навколишнє середовище, оскільки існує достатньо доказів шкідливого впливу гірничодобувної промисловості на середовища [5].

В Україні є неймовірно багаті та різноманітні корисні копалини у значній кількості та в незначній відстані один від одного. Перелік цих ресурсів складають запаси вугілля, залізної руди, природного газу, марганцю, солі, нафти, графіту, сірки, каоліну, титану, нікелю, магнію і т.д.

Найбільший видобуток залізної руди відбуваються в Криворізькому залізорудному басейні і внаслідок активної дії гірничодобувної промисловості в даному регіоні утворилася Криворізька ландшафтно-технічна система із фоновими гірничопромислових ландшафтами. Наявність великих запасів залізних руд більше 18 млрд. т, сприятливі природні умови і запити практики призвели до формування потужної техногенної зони на території Криворіжжя [2].

Гірничопромислові ландшафти розповсюдженні по всій території Криворізької ландшафтно - технічної системи, що зумовлено, передусім, особливостями просторового заляганням покладів залізної руди Криворізького залізорудного басейну. Основною причиною виникнення ландшафтних структур гірничопромислових ландшафтів є відкритий та закритий спосіб видобування залізної руди, відповідно, кар'єрний та шахтний [1]. Найглибші залізорудні шахти Криворіжжя: Гвардійська (1620 м), Тернівська (1605 м), Ювілейна (1500 м), Покровська (1260 м).

Найбільша кількість шахт в Україні по вугільній промисловості: вугільна шахта імені В.М. Бажанова, Білозерська, Білицька, Добропільська, Вінницька, Білоріченська, Скочинський вугільний рудник (Донецька область), вугільна шахта Гірське (Луганська область) [6].

Окрім вугілля, в Україні є багато великих родовищ з видобутку солей. Одна з найвідоміших на сьогодні – Соледар. На жаль, зараз в цьому місті

підприємство зупинене із-за військових дій. Проте, до повномасштабного вторгнення в Україну, продовжували добувати і переробляти сіль. А на глибині приблизно в 300 метрів, проводили екскурсії для туристів з інших областей нашої країни та для іноземців. Попри сьогодишню ситуацію в країні, Соледарська ОТГ бажає в майбутньому використати свій потенціал у вигляді індивідуальних шахт. З цією метою розробляють проєкт комунального спелеологічного санаторію [3].

Порівнюючи Україну з відомими та високо розвинутими державами, вона займає 7 світову позицію по видобутку заліза, а саме це 39 млн тонн або 2,4% виробництва у світі після Китаю, Бразилії, Індії та Австралії. На 8 місці знаходиться Україна по видобутку марганцю – 651 тис. тонн або 3,6% з виробництва після ПАР, Австралії, Китаю, Габону, Бразилії та Індії. На 6 позиції в світі з видобутку титану – 431 тис. тонн і 6,3% виробництва в світі після Китаю, ПАР, Канади і Мозамбіку. 2 місце у світі Україна отримує із-за видобутку галію – 9 тонн і 2,9% світового виробництва після Китаю і 5 місце з видобутку германію (1 т – це 1% від світового видобутку після Китаю, Росії, США та Японії) [4].

Проаналізувавши показники видобутку нерудних корисних копалин, можна прослідкувати таку тенденцію:

- ✓ 6 місце по каолінам (2,4 млн тонн = 5,9% після Китаю, США, Німеччини, Індії та Чехії);
- ✓ 10 місце з силікату цирконію (26 тис. тонн = 1,9% після Австралії, ПАР, Китаю, Мозамбіку, Сенегалу, Кенії, Індії та Індонезії);
- ✓ 8 місце по графіту (13 тис. тонн – це 1,3% після Китаю, Бразилії, Північної Кореї, Канади та Мадагаскару) [4].

Показники по мінеральному паливу показують більш гірший результат:

- ✓ 13 місце за видобутком вугілля на електростанціях (це 18,9 млн тонн –

0,4% видобутку в світі після Китаю, Індії, США, Індонезії, Австралії, Колумбії, Польщі, В'єтнаму та Канади);

✓ 12 місце за видобутком коксівного вугілля (5,2 млн тонн – лише 0,5%

в світі після Китаю, Австралії, США, Індії, Канади, Монголії, Казахстану, Польщі, Мозамбіку та Колумбії);

✓ 10 місце за видобутком урану (1 т = 1,4% в світі після Казахстану, Канади, Австралії, Намібії, Нігеру, Узбекистану, Росії, Китаю та США) [4].

Однозначно видобуток корисних копалин в шахтах України відбувається на активному рівні, але внаслідок військових дій на території України велика кількість шахт припинили своє функціонування, особливо східні області, тому нажаль близько 5 років показники видобутку корисних копалин в рази будуть зменшені ніж в 2021 році.

Література:

1. Коптева Т. С. Гірничопромислові ландшафти Криворізької ландшафтно-технічної системи. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2021. № 35. С. 18–26. DOI:<https://doi.org/10.26565/1992-4224-2021-35-02>

2. Коптева Т.С. Висотна диференціація та різноманіття гірничопромислових ландшафтів Криворіжжя: дисер. на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD). Вінниця: ВДПУ, 2021. 163 с.

3. Унікальна соляна шахта - єдина в Україні - діє в Соледарській об'єднаній територіальній громаді [Електронний ресурс] // Асоціація міст України. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.auc.org.ua/uspiky/unikalna-solyana-shahta-yedyna-v-ukrayini-diye-v-soledarskiy-obyednaniy-terytorialniy-gromadi>.

4. Mining [Електронний ресурс] // UkraineInvest. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://ukraineinvest.gov.ua/industries/mining/>.

5. Mining Industry - an overview [Електронний ресурс] // Science Industry. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sciencedirect.com/topics/earth-and-planetary-sciences/mining-industry>.

6. List of mines in Ukraine [Електронний ресурс] // Wikipedia. – 2022. –
Режим доступу до ресурсу:
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_mines_in_Ukraine

УДК [574.1:574.63] (282.247.32)

Софія Геннадіївна Мельниченко
здобувачка ступеня доктор філософії другого року навчання,
асистентка кафедри водних біоресурсів та аквакультури,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

ХАРАКТЕРИСТИКА РИБНОГО РІЗНОМАНІТТЯ ВОДНО- БОЛОТНИХ УГІДЬ ДНІПРОВСЬКОГО ЕКОЛОГІЧНОГО КОРИДРУ В МЕЖАХ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Збереження різноманіття видового складу водних біоресурсів та його відтворення на сьогоднішній день є актуальним питанням, яке потребує негайного наукового обґрунтування. Рибне господарство є не тільки важливою галуззю економіки нашої держави, але й однією з головних складових забезпечення екологічної стабільності акваторій в межах країни.

Саме тому вивчення біорізноманіття гідробіонтів має на меті не лише подальше забезпечення стабільності економічної складової України, але й покращення екологічного стану та якості водних аквальних комплексів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковим аспектами функціонування водно-болотних угідь присвячені праці багатьох науковців, зокрема таких як: Зав'ялова Л. В., Корнієнко О. М. [1], Степанишина М. М., Криворотько В. [2], Бойко П. М. [3], Шапар А. Г., Скрипник О. О., Шпилька А. М. [4] та ін.

Проблеми збереження, існування та перспективи розвитку біологічного різноманіття Дніпровського екокоридору, а зокрема і іхтіофауни розкриті у